Մանզումեի եֆֆեսը տեղեկ 300 նիւսխե վերիլիպ, ժենեվի գբյուրեթի, Իսթանպոլ իչին կեչեր ագճե 250, վե-ալթը պուլուը 125 դրշ. վե թաշբալուր իչին բօսթամբաշը տախի իչինտե օլաբաց, տեղեվի գբյուրեթի սաղ ագճե 250, վե ալթը պուլուը տախի 125 դրշ. օլանճագ տբր։

Վե պեհեր նիւսխեսի 40 փարաչա սատբլանճագ տբր։

Մանցարեի Եֆֆեար

ՄԻԻՆԱՏԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳՐՅՑՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷ

Իլանթէքն պեհերատքրը իչին. պիրինճի տեֆ տա 3 իբիճի ակչատա 2, վե իւչունճիւ վե ասկեր տեֆալբատա 1 էր դրշ. ալընճագ տբր։

Մեքթուպ վե ասիրի Պէյ-օղլունտա Տօղրու-եօլտա 467 նիւմերօյա խանդե ԼԻՎԱՆԹ ՉԷՐԱԼՏ, թաղանէսինտե, Պարապետ 8, Փանոսեան իսմինե կեօնտերիլենեք տբր։

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻ ՍԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ ՀԱՅԵՐԷՆ 1869 ՅՈՒՆԻՍ 14 ՇԱԲԱԹ ԻՐԹԷՍԻ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՅՈՒՆԻՍ 26 ՆԻՄԷՐՕ 950

ԻՍԹԱՆԲՈԼ, 14 ՅՈՒՆԻՍ

ԹՈՒՐՔԻՃԷ

ՆԱԲՕԼԷՈՆ Գ. ՎԷ ՖՐԱՆՍԱ

Ինթիխապալը իչիւն վագը օլան գարբշբդլբգլարը թէսքին իտիլէսի, տէվլէթի թէմին իթմիշ օլտուղունա ԲօլՄօլ Կազէթ ինանմայրպ, էհալիեի տախի պիր իսթիլալտէն անճագ պիր գաչ սէնէ վագթ թէսիր իթտի տբ։ Պու էֆքեար, 1869 ինթիխապ ու ֆէսատլարընա մէսթէնէա տէյիլ տբր. հաչթա, պու մատտ, հադգընտա այլար վէ սէնէլէրլէ էվվէլ տէտիքէրիմիզ տեր խաթրը իտիլմիշ տիր տէյի ասլա խէյալ իթմէյէրէք, օն սէնէ ադտմ վագը օլան իշլերէն միսթադպէլի խիթիբրաճ իտիյօրուզ տէյի զանն իտիլսէ տախի, պիզ պիր զարար կէօրմէյիզ։ Շու սահհ տիր քի, Իմբէրաթօրուն սայէսինտէ տէօքիւլէն գանլար, մախլուքիյէթլէրին աղ վագրթատան մահվ օլմալարընա պիր նիշանէ տիր։ Հալ պու քի, մէմուլ օլունապէլտիի իւղրէ, պու նիշանէլէրին տէֆ օլմասը իհթիմալը, ճանիպի Գատէրտէն իմբէրաթօրա ուղղուն պիր էմր պախշ օլունմասընտան մահվ օլմուշ տուր։ Օն սէնէ էվվէլ էօլմիշ օլայբտը, շան ու շէրէֆլէ վէֆատ իթմիշ օլաճաղընը. լաքին շիմտի շէրէֆ քէնտիսի վէֆատ իթտի։ Միւշարիէյհ, քէնտի շէօհրէթի, տօսթլարը վէ մէպտէսի խարիճինտէ եաշատը։ Տէվլէթ, իմբէրաթօր զաթէն քէնտիսի տիր, վէ իմբէրաթօր քէնտի եիւքսէք մէվզիսինտէն տիւշմիւշ տիր։ Քիմսէ տէյէմէզ քի, Նաբօլէոնուն կէրէք ճէմիի էվրօբատա վէ կէրէք եալընըզ քէնտի մէմլէքէթինտէ պուլունտուղու հալը հէր նէ կէօզ իլէ նազար իթսէք, եինէ օ, օն սէնէ էվվէլ օլտուղու միսլլիւ, հէյրան օլունմուշ վէ միւթէմէտտ հիւքմատար տբր։ Խաթաեա տիւշէր օլտուղու կէօրիւլտիւ, հիւքմրան օլապիլէճէյի շիւպհէ թահթընա վազ օլունտու. իտարէ ուսուլունուն եալընըզ էվլատընա ինթիգալ իտէպիլիր սուրէթտէ գավի օլմասը հադգընտա շիւպհէ օլմայա պաշլամտը։ Լաքին, շիմտիլէրատ եինէ տէնիլէյօր քի պու ուսուլ թասհիհ օլաճագ տբր։ Պէօյլէ պիր թասհիհին էլզէմիյէթինի կէօրմէյէճէք գատտը, Նաբօլէոնուն ագլը եօզ տէյիլ տիր տէյի կէօրիւնիւր։ Պունուն զբատընը իտտատա իտէնլէր, Նաբօլէոնա հադգըզլըզ իթմիշ օլուրլար։ Ղայէթ սէրպէսթ պիր ուսուլու մէշրութէ քէնտի ճինսինէ խայրլը օլուպ, մէմլէքէթինի տախի իսթիլալտան խէլատ իտէճէք էն էմին եօլ օլտուղունու, պունտան պիր գաչ սէնէ ադտմ հիտ իտէմէմիշ վէ անլայամամըշ տբր տէյի խէյալ իթմէք միւշքիլ օլուր։ Ֆագաթ, կէրէք քէնտի պէնտ օլտուղու ահպապ ու տօսթլարընը, պաշգա գատտը վէ էմնիյէթլի տօսթլար պուլունմայըպ, պու ուսուլ ալթընա պաշլարընը գալտրրատմազ օլտուգլարընտան, կէրէք ուսուլու մէշրութէնին քէնտիսինի իսլատ իտէճէք օլտուղունա շիւպհէ իթտիյինտէն, պունուն թէճրիւպէսի մատտէսինտէ գուտրէթ ու շէհրէթինին էն ղիյատ ադիմ ու ղիյատտար օլտուղու վագրթ տահմալ օլունտու։ Վէ շիմտի տէ թէճրիպէնին վագրթը կէչմիշ տբր։

Նաբօլէոնուն հէր իդտամատընա գարշը, քէնտիլէն մուվաֆֆագ օլունամայաճագ օլան պիր թէճրիւպէսի իճրա իթմէնին արթրդ վագրթը տէյիլ տբր. պիպ իմ իթիգատտրմըզ շու տուր քի, տէվլէթին թէրթիպինտէ նէմայան օլան շու ուֆագ դուսուր, եանի Նաբօլէոնուն տայիմա եաշամայաճաղը, քէնտի թապիի նէթիճէլերինի կէօսթէրմէյէ պաշլամըշ տբր։ Տէվլէթ զաթէն «քէնտիսի» օլտուղու աշիքքար օլտու. քէնտիսինտէն սօնրա կէլէճէք գուտրէթ սահիպի եօգ տուր, կէլէն տախի, եանի բուհպանլարը հիւքմիւ թահթընտա վէ սաքէրլէրին մուավէնէթինէ կիւվէնմիշ օլան պիր դատրն վէ պիր չօճուգ, փէք քէօթիւ վէ թէհլիքէլի, վէ մէսալիհի տէվլէթտէ ասլա թէճվիզ օլունամազ օլան պիր հիւքիւմէթ օլաճագ տբր։ Շիմտի պէօյլէ պիր հալ, պիր տէֆա էյի կէօրիւլմիշ իսէ տէ, պիրտէն պիրէ խոշնուտտուղլուղա, վէ էր եա կէճ պիր իսթիլալա միւնթէճ օլաճաղը ղայրը թապիի պիր շէյ տէյիլ տիր։

Սէթբրաի Բիվիու նամ ղազէթանըն զանընընճա, Բարիստէքի իսթիլալլար ղիյատէ ֆէնալբդա տէլալէթ իտէրլէր նէթէքիմ տէհշէթի վէրիբլէր. վէ ինթիխապը նէթիճէսի, հիւքիւմէթի մէշրութէ տօսթլարընը պէօյիւք մէեուսիյէթէ տիւշար էյլէմէսի էլէ պէրապէր, Պոնապարթէ ճինսինէն իպգասընա էյի պիր նիշանէ օլմատը։ Բարիս, Լիոն վէ Մարսիլիա եէնի պիր իսթիլալա ըէյ կէօսթէրտիլէր. քէօյլիւլերին պէլլի հիւքիւմէթ օլան մուհապպէթլերի կէրէյի կիպի կէվշէմիշ տիր։ Իմբէրաթօր տախի Օրլեան թարաֆտարլարը վէ մէճլիսլերին հիւքմինէ թէսահուպ իտէնլերի քէնտիսինէ պէօյիւք խասիմ ատտո իթմիշ տիր. վէ ճէմիյէթի պէշէրիյէնէ վէ քէնտիլերինէ միւղերը օլան էօյլէ տիւշմէնլերլէ մուամէլէյէ կիրիշմէյէ թամ վագրթ տբր տէյի պէլբի տիւշիւնիւր. հալ պու քի, մուխալիֆ կիւրուհինէ գուվվէթ ու մարիֆէթ ճիհէթիյլէ մուգապիլ օլամաս

Ամենամեծ հաճոյքը, որ ունենում է մի գրող, գրելուց հետո նրա գրածը կարդալն է։ Ինչպես գրելիս, նա ինքն է ապրում իր գրածի մեջ, ինչպես գրելիս, նա ինքն է ապրում իր գրածի մեջ։ Ինչպես գրելիս, նա ինքն է ապրում իր գրածի մեջ։ Ինչպես գրելիս, նա ինքն է ապրում իր գրածի մեջ։

— Ինչպես գրելիս, նա ինքն է ապրում իր գրածի մեջ։

Ամենամեծ հաճոյքը, որ ունենում է մի գրող, գրելուց հետո նրա գրածը կարդալն է։

նամէ վէ Էրզրումոան տախի պաշգա պիր իքի մէքթուպ թարաֆըմըզա կէօնտէրիլմիշ օլմաղին, նէշրինի փազար իրթէսի կիւնիւնէ թէէիսիր իթմիշիզ տիր։

ԱԳԱՊԵԱՆ Վ.ԱՐԾԱՐԱՆ

Պու մէքթէպին քիւշատը, ղայրէթի միլիյէ վէ պէշէրիյէ իլէ մէէլուֆ պուլունան հէր սընրֆ զէվաթըն մէմնունիյէթինի պատի օլտուղու կիպի, տօղուշլարընտան պէրու զանն իտէրսին քի էյի շէյտէն խօշլանմաեան, վէ տայիմա եարըլանը պօզմագլըղտա սէֆա տուեան պիր թագըմ քէսան տախի, ատէթա մահզունն օլմուշ վէ «օլմազ, օլամազ» տէյէմէտիյինտէն, «էյի էմմա, պագալըմ գա՞շ այ սիւրէճէք տիր» տիմէքլէ գայպինի թէսէլլի եյլէմէյ, վէ պինաէն ալէյհ, մէքթէպի մէղպուրուն միւտավէմէթի հագդընտա սաֆտէրունլաբա շիւպհէ վիրմէյէ պաշլամըշլար տըր։

Ա.ճըեալ՚ըմ էօյլէ ատամլարը, վէ պիզ տահա զիեատէ ղայրէթիմիզի արթըրալըմ։

Ա.գապեան վարժարան, պիղճէ, շիմտիքի հալ, թէմէլլի, վէ չօք ագարէթի պուլունան մէքթէպլէրտէն զիեատէ էնթիյէթ իւզրէ իլէրու կիթմէքտէ, վէ կիւնտէն կիւնէ տէ քէսպի իւմիա վէ էնթիյէթ եյլէմէքտէ տիր, գիրա, միլլէթիմիզտէն նիչէ զէվաթը միւթէպէրան, համիյէթքեարան վէ ղայրէթքեշան, պաշտպանլըղ ֆադիլէթինի տէր իւհտէ իտէրէք, պիրէր միւքէլլէֆ ագար մագամընտա հրֆզ ու հիմայէսինէ հիմմէթ եյլէմէքտէ տիրլէր։

Խմտի, մա թէշէքքիւրի ագիմ պէեան իտէրիզ քի, Շուրայի տէվլէթ ազասընտան Յովհաննէս էֆէնտի Սագըզ, վէ Թահրիրաթը խարիճիյէ միւտիւրի Սարգիս էֆէնտի Համամճեան, վէ Թահրիրաթը խարիճիյէ օտասը միւմէյեզի Նուրեան էֆէնտի հազարաթը տախի, պիրլը չօճուղա պաշտպան օլմագլըղա հիմմէթ եյլէմիշլէր տիր։

—Բազար էրթէսի կիւնքի նիւսխէմիզտէ, այնի ճիհէթլէ իզհարը թէշէքքիւր իթտիկիմիզ Թօքհանէլիեան էֆէնտինին խամի Նաշիր օլաճագ իքէն, սէհվէն Նաշիտ օլմուշտուր։

—Նիչէ միւթէպէր զաթլար վէ ֆամիլիալար, վէ հաթթա Իսլամէֆէնտիլէր տախի, Ա.գապեան վարժարանա թէշրիֆ իլէ իֆթիխարըմըզը մուճիզ օլմագտա օլտուգլարընտան հէր նէ գատար զաթէն պիր գաչ տէֆա իլան իթմիշ իսէք տէ, մէմլէքէթիմիզին աթիպ ուսուլինէ պինաէն, թէքէրրիւրինի ճայիզ կէօրիւրիւզ, շէօյլէ քի, էօյլէ զաթլար թէշրիֆլէրինտէ, կէզմէքտէն պաշդա պիր իլթիֆաթ պէքլէմէմէլի տիրլէր։ Զիրա, հօճալարա վէ շակիրտանա, պիր միւսաֆիր կէլտիկինտէ, ասլա հալ ու հարէքէթլէրինի տէյէշթիրմէքտիր, մէշղուլիյէթլէրինէ տէվամ իթմէլէրի, խասէթէն թէնպիհ օլունմուշ տուր։

ՊԷՑԳՕՂ ՄԷԹԷՊԼԷՐԻ

Տարեդարձ կիւնիւ Ագապեան վարժարան շակիրտանընը Հիւնքեար իսկէլէսի սահրասընա կէօթիւրտիկիմիզտէ, Պէյգօղ թաղական խորհուրդու թարաֆընտան զուհուրա կէլմիշ օլան ղայրէթ վէ պաղը ճիհէթճէ մուավէնէթ հագդընտա կէրչի իզհարը թէշէքքիւր իտէրիզ. վէ եէվմի մէղպուրտա օրաճա թէղեինաթըն վիճուտէ կէթիրիլմէսի ղըմընտա չէքտիքլէրի զահմէթ վէ մէշագգաթը սէնա իտէրիզ. լաքին էսէֆ իտէրիզ քի, քէնտի կիւնլէրինտէ, մահէլլի մէղպուրուն մէքթէպլինին բէք պօղուգ հալտէ օլուպ, վէ գըզլար մէքթէպլինին իսէ, տէօրթ սէնէտէն պէրու դարալը օլմասընտան պահս իտէր, պու կիւնլէրտէ, թարաֆըմըզա պիր գըրթա մէքթուպ կէլմիշ տիր։

Մէղքիւր մէքթուպտա, քէնտիլէրինտէն պաշգա ճիհէթլէ թէշէքքի իտիլմէյիպ, իլլա մէքթէպլին հօճասընըն ույղունսուզ հալլերի տէրքեար, վէ պիր քէրրէ տէֆ իթմէյէ չըղըմըզ իքէն, մէրգումուն պաղը ահպապլարընն թէհտիտի եախօտ խաթրը իչին, եինէ ալը գօյմագտա իմիշլէր։

Զիեատէ էսէֆ իտէճէք եէրի չուրասը տըր քի, տէօրթ սէնէ էվվէլ գըզլար մէքթէպինտէ խայլիճէ սէմերէ կէօրիւմիւշ օլուգ, վէ Երամեան Ա.բրահամ էֆէնտի շիմտի մէքթէպէ նագտէն իմտատ իթմէքտէ օլտուղու, եանի փարա ճիհէթիյլէ սըղընթը չէքիլմէտիկի հալտէ, մէքթէպլին շիմտիքի հալի, մէքթէպ սըֆաթընա լաեըդ սուրէթտէ տէյիլ իմիշ։

Պու խուսուս իւզ՚ըինէ, խալիսանէ, թաղական խորհուրդուն նաղտը տիգղաթընը տավէթ իթտիկիմիզ իլէ պէրապ՚ը, չունու տախի պէեան իտէրիզ քի, հ՚ը սէնէ պինլէրճէ էհալի օրաեա կէլիպ տէ քէնտի «լումա»սընը պըրագմագտա իսէ, տէյել չօճուղլարընն շապիկլէրինի վէ զըզլարընն կիւլ եարըգլարը տէօքտիւքլէրինի կէօրմէք իչէն, իլլա մէքթէպլէրտէ ուլում ու ֆիւնուն կիւլլէրի հուսուլինէ նայիլ օլմագ էմէլ վէ արզուսէյլէ պըրագմագտա տըր։

Պու միւնասէպէթ իլէ, Տարեդարձ կիւնիւ Ա.գապեան վարժարան շակիրտանընըն օրատա բահաթ իթմէսի նէյէթի մէմտուհէսիյլէ իզհարը ղայրէթ վէ մուավէնէթ իթմիշ օլան խասքէօյլիւ գունտուրաճը Պօղոս աղա հագդընտա, թէշէքքիւրիմիզի պէեան իտէրիզ։

—Հետեւեալ նամակը որ՝ վանքի մը կողոպտուիլը կ՚իմացնէ կը հրատարակենք այն վստահութեամբ որ՝ այս բարբարոսներն ալ միւսներուն պէս ձերբակալ ըլլալով բան օրինի պատիժին պիտի կրեն։

. . . խմբագիր

Հայաստանի ճակատագիր է «վայ՚ի վերայ վսի, եւ դոյժ՚ի վերայ գուժի հանին», մեր ալ գրչին դժբաղդութիւնն է բօթալի լուրեր հաղորդելն, բայց նեղեցէք դուք եւ բոլոր ընթերցողք, բարիք մը եւ բարեւուր յաջողութիւն մը չեմք ունեցած որ իբրեւ աւետիք մը Ձեզ հաղորդեմք, այլ միասս միասի վայ կը հանի, վասն որոյ եղածն պարտաւոր եմ գրելու։

Հասան Գալայի յանուն Ս. Աստուածածնայ վանքն կողոպտուեցաւ։ Այս վանքը Կարինէն վեց ժամ, Հասան Գալայէն կէս ժամ հեռի է. Հասան գալայ ըսուածն գիւղաքաղաք մըն է ուր կը նստի վերի Բասենու գայմագամն, ըսել կուզեմ թէ գայմագամին ականջին տակն է, դեռ Ս. Յօհաննէս վանից եւ ուրիշ եկեղեցեաց գողերն ձեռք չեր բերուած եւ ինչքերն ամբողջ երեւան չելած, Հասան գալայի վանքն անոնց կարգը դասուեցաւ։

Մայիս 30 ուրբաթ գիշեր ութի չափ զենեալ մարդիկ Զէյթէզի հանդերձով վանքը կը մտնան պարիսպին վրայ սանդուղներ դնելով, վանահայր Տիմոթէոս Վարդապետն հոն չէ գտնուած երկար ժամանակ է վիճակներն կը գրտնուի չեմք դիտեր թէ ինչո՞ւ համար, այս աւազակներն նախ եկեղեցւոյ գուռն կոտրելով ներս կը մտնան եւ եկեղեցւոյ մէջ ինչ որ ոսկեղէն եւ արծաթեղէն Ս. անօթներ կը գտնան, բոլորն ալ կը վերցունեն, գրեթէ բոլորովին կը մերկացունեն եկեղեցին, մինակ երեք հին եւ փոքր աշտանակ կը ձգեն, եւ անկէ դուրս ելլալով վանահօր սենեակը կոտրելով ներս կը մտնան, ինչ որ իրանց պիտանի բաներ կը գտնան կառնեն, մնացեալներն ալ կը կոտրտեն, եւ վանքին պարսպին դուռն բանալով կելլան կերթան, թէ եւ վանքին մէջ քանի մը անձինք կան ելեր երկիւղներէն դուռներէն դուրս չեն կրցեր ելնել. վասն զի ամէն մէկուն դուռներուն վրայ զինեալ պահապաններ կեցած եղեր են, որչափ գոյք եղած է որ գողցեր են չեմք գիտեր, դեռ ցուցակն չեմք ստացեր, ստանալով Ձեզ կը հաղորդեմք։ Այս վանուց կողոպտուելուն լուրը Կարնոյ ազգայնոց գլաւոր կերպով լուր տրուեցաւ։ Փա՞ռք Կարնեցւոց. ձայնը հասաւ Թ. Խորհրդոյ, արդէն Կարին թաղական խորհուրդ մը մնացած է. թէորնա ալ չըլլար արդեօք ո՞վ պիտի գտնուէր թէ քաղաքիս եւ թէ գաւառներու ազգայնոց ձայնը լսող, գոհ եմք թաղական խորհրդոյ պատուարժան անդամներէն, որոնք միշտ յօգուտ Ազգիս անձնանուէր են, լսելով անմիջապէս լուր տուին բարձր. Կուսակալին Հասան գալայի վանուց կողոպտուիլն. վսեմ. Կուսակալն լսելով՝ ի խոր վիրաւորուեցաւ եւ անմիջապէս քսանի չափ մարդիկներ հանեց Առաջնորդութեամբ կառավարութեան հազարապետ Ապուշ ագայի խիստ պատուէր տալով, Ապուշ ագան ճարպիկ մարդ մըն է թէեր ուզենայ գողերն կընայ գտնայ. բայց մինչեւ ցարդ տեղեկութիւն չունիմք. Այս անցքերն կանցնին Հասան Գալայի վանուց վրայ դեռ Առաջնորդէն պաշտօնական կերպով տեղեկութիւն չկայ. ո՞վ դիտէ ո՛ւր է իր քսակը պարարտացնելու համար։ Աստուած այսպիսիները Առաջնորդ ընէ։

Արդէն յայտնի է որ քաղաքիս սահմանին մէջ Ճանապարհներն կը շինուին ժողովրդեան կողմանէ, ֆօր անուն լեռնէն սկսելով, այս լեռը քաղաքէս տասն ութ ժամ հեռի է, գիւղացի ժողովրդոց կողմանէ մարդիկներ այն լեռը աշխատելու կերթան, այն տեղի (մէմուրզօրապեան խիստ եւ դաժան մարդ մը ըլլալով անխղճաբար կը վարուի եղեր բանուորաց հետ. մօտ օրերս յիշեալ մէմուրն բնիկ Թերճանցի եւ այժմ Կարնոյ Սովուխչերմուկ գիւղի բնակիչ Հայ երիտասարդի մը խիստ ծեծելով ամբոխներուն կը զարնէ որ երիտասարդ Հայը անզգայ գետին կիյնայ. եւ անկէ վերցունելով կը տանին մօտակայ ճինիս գիւղը եւ այնտեղ կը մեռնի այս հարուածէն. նոյնպէս Թերճանցի տաճիկ երիտասարդի մը ուժգին գարնելով անմիջապէս մեռեր է զարկած առեն։

Մշոյ ազէանեարն արդէն յայտնուած է անթիւ են. Ս. Յօհաննու վանուց կողոպտուելուն համար նոր բան չունիմք. Իւզտամ գիւղի վրայ յարձակող մարդասպաններէն երկու հոգի բռնուած են, բայց մարդասպանութեան բուն հեղինակ խոմանի ազայք չեն բռնուած. ասոնք ազատ եւ անահ կը շրջին եւ մահ կ՚ըսպառնան մնացեալ գիւղացւոց. գիւղացիք զարհուրելով առ հասարակ բարձին ելան գիւղին Տերութեան ուրիշ հեռաւոր տեղեր գաղթելով. բայց միւթէսարիֆ փաշան ինքնին անձամբ երթալով քաջալերեր եւ յեռս դարձուցեր է իրանց գիւղերն։

Մշոյ աշխարհ բարձր. Կուսակալին երթալուն կ՚սպասեն, ֆիւրտերն ամէն տեսակ պատրաստութեամբ կը պատրաստուին իրանց եղեռնագործութիւնը իսպառ ծածկելու եւ առաջի երեսաց կուսակալի արդար երեւնալու. իսկ հարցտահարեալ ժողովուրդք կը տարակուսին թէ արդեօք իրանց ո՞ր տեսակ հարստահարութեանց եւ աղետից դարման իրնդրեն Նորին Վսեմութենէն. առ այժմ Մշոյ փրկութիւն եւ իսաղաղութիւն վսեմ. Կուսակալին այցելութենէն կախում ունի, եթէ չարագործներն պատժուին եւ հարստահարութիւնք արմատէն գանգուին. Մշոյ աշխարհը կը վայելէ փրկութիւն եւ խաղաղութիւն. իսկ եթէ ընդհակառակն չարագործներն ինչուիցէ միջոցաւ արդարանան առանց պատիժ կրելու եւ հարստահարութիւնք բարձուին առանց արմատէն քանդուելու ամէն ասեմ Մշոյ աշխարհ այլ եւս փրկութիւն եւ խաղաղութիւն չտեսանար յաւիտեան, այլ . . . . . Բարձր կուսակալն պատրոստուած է յառաջիկայ ուրբաթ օրը այսինքն ամսոյս 6ին ճանապարհ ելլալ դէպի Մուշ։

Պայզուայ իպօն, որ ճիպրանցւոց թռուցիներէն է ամենէն բռնաւոր ու բարբարոս, ժողովի մը մէջ ասացեր է համարձակութեամբ թէ կամ Հայերը կը մնան այս աշխարհի մէջ, կամ մենք. այս խօսքերն այնպէս արտասանած է որ կարծես այս աշխարհը իրանց սեփական է, ուստի Հայերն թող ելլան կորսուին ըսեր է, ժողովականներէն մէկը պատասխաներ է թէ, երկիրը Տերութեանն է, դուք իրաւունք չունիք այդպէս խօսելու, նա ասացեր է թէ մենք աշխարհ ենք այնինքն ազգս ենք. երկրորդ մը խօսեր է տերութեան առջեւ դուք շատ խեղճ մարդիկ էք, թէ որ թագաւորն ուզենայ ձեզ բոլորովին կոչնչացնէ եւն. շատ խօսքեր, քանի որ ասենք քաղաքի մը մէջ այսպէս կը խօսին համարձակ, հապա խեղճ գիւղացւոց վրայ ինչ սպառնալից խօսքեր չեն տեղար, ինչ բարբարոսութիւններ չեն գործեր, յիշեալ Փիւրա իպօն Գնդոյի ազգականն է. Ս.ըգանայ Հայերը սորա երկիւղէն ինն տան չափ իրանց կալուածքներն ձգելով Տերութեան ուրիշ տեղեր գնացեր են, եւ չորս հինգ տուն միայն մնացեր է իշեալ գիւղին մէջ. Իպօն քանի մը տուն Ֆիւրդեր լուցեր է այն գեղը եւ զանազան հարստահարութեանց միջոցաւ կաշխատի Հայերն ցրուել, եւ ամբողջ գիւղը Ֆիւրտերով լցուն է, եւ եկեղեցին իրան դամ չենք ինչպես որ հրապարակաւ խոստացեր է, առ այժմ այսքան։

Մնամ Ձեզ եւայն։

1869 յունիս 3 ի Կարին * * *

— Հետեւեալ ճառը մեր ընթերցողաց ուշադրութեանը յանձնելու համար կը հրատարակենք։

. . . խմբագիր

Քանի մը օր առաջ բարեկամիս մէկէն նամակ մը ընդունեցի, որուն հետ կար առ ճառը եւ մէկ Օսմանեան լիրա։ Բարեկամ ինքն անձամբ ներկայ գտնուիլ չկարենալով Սահմանադրութեան տարեդարձի հանդիսին՝ կը խնդրեր որ ճառը կարդացուի եւ՝ ի յիշատակ տարեդարձին ազգօգուտ ձեռնարկութեան մը հիմը դրուի։ Հանգամանքները արգելք եղան մեզ մեր բարեկամին յանձնարարութիւնը առարեդարձին օրը կատարելու, ուստի կը խնդրեմ, որ ձեր՝ լրագրին մէջ անկիւն մը շնորհել հաճիք իւր ճառին։ Իսկ իր առաջարկած ձեռնարկութիւնը կը պարտաւորիմ բացատրել առանձին յօդուածով։

Ընդունիլ հաճեցէք իմ յարգանացս առ Ձեզ հաւատիքը

28 մայիս 1869

Սամաթիա Հ. Իշխէնեան

Արդի փիլիսոփայութեան ստուգած մեծախորհուրդ օրէնքներէն մէկն ալ այն է՝ թէ պատմական եղելութիւնները բնական պատճառներէ, այսինքն իւրաքանչիւր երկրի աշխարհագրան դիրքէն եւ ֆիզիկական պայմաններէն առաջ կուգան, եւ թէ ազգաց, որպէս եւ անհատից, բնաւորութիւնը բնական եւ պատմական խառն ազդեցութեանց արգասիքն է։ Հայոց ազգին պատմական վիճակը ի՞նչ կրնար արտադրել եթէ ոչ ստրկական բնաւորութիւն, բնաւորութիւն մը, որոյ յատկութիւններէն մէկն ալ է ինքզինքը իշխանաց, կղերականաց եւ մեծատանց հոգաբարձութեանը յանձնել, այսինքն նոցա անձնական շահուցը, կրիցն ու հաճոյիցը կրաւորական առարկայ լինել եւ իր կեանքին վերաբերեալ բոլոր խնդրոց լուծումը ի վերուստ սպասել կորագլուխ եւ բերանաբաց։ Ազգի մը, որպէս եւ անհատի, բնաւորութիւնը այն ժամանակ կրնայ կերպարանափոխ լինել, երբ զինքը չրջա-

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԿԱՐԻՆ ԿԱՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ԴՈՂՈՍԴՈՓ · Ց ՏՂԵՆՅՈՒՆ

ԿՈՓԵՏԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԿԱՐԻՆ ԿԱՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

467

ՔՈՂՈՒԿ

Մեքիչեանի անունը հայ մտաւորականութեան համար հոմանիշ է հայ գրականութեան, հայ գրականութեան համար հոմանիշ է հայ մտաւորականութիւնը։ Մեքիչեանը հայ գրականութեան ամենամեծ գրողն է, ամենամեծ գրողն է, ամենամեծ գրողն է։ Ինչպէս ասում է Ֆրանսիան՝ Ֆրանսիան գրողն է, Ֆրանսիան գրողն է, Ֆրանսիան գրողն է։ Ինչպէս ասում է Ռուսիան՝ Ռուսիան գրողն է, Ռուսիան գրողն է, Ռուսիան գրողն է։ Ինչպէս ասում է Գերմանիան՝ Գերմանիան գրողն է, Գերմանիան գրողն է, Գերմանիան գրողն է։ Ինչպէս ասում է Անգլիան՝ Անգլիան գրողն է, Անգլիան գրողն է, Անգլիան գրողն է։ Ինչպէս ասում է Իտալիան՝ Իտալիան գրողն է, Իտալիան գրողն է, Իտալիան գրողն է։ Ինչպէս ասում է Հունգարիան՝ Հունգարիան գրողն է, Հունգարիան գրողն է, Հունգարիան գրողն է։ Ինչպէս ասում է Հայաստանը՝ Հայաստանը գրողն է, Հայաստանը գրողն է, Հայաստանը գրողն է։

Մեքիչեանը